

Eskilstuna kommun
eskilstuna.kommun@eskilstuna.se

Rektorn vid Ärstaskolan
carola.asmus@eskilstuna.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Ärstaskolan
i Eskilstuna kommun

Tillsyn i Ärstaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Eskilstuna kommun under hösten 2013.. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ärstaskolan besöktes av Skolinspektionen den 29 och den 30 oktober 2013.

Fakta om skolan

Ärstaskolans skolenhet omfattar totalt 202 elever, varav förskoleklass med 40 elever samt grundskola årskurserna 1–6 med 162 elever. Det finns också ett fritidshem där 90 av skolans elever är inskrivna samt en öppen fritidsverksamhet för elever i årskurs 4–6 på skolan.

Skolenhetens arbete är organiserat i tre arbetslag med samordning av en arbetslagsledare som också deltar i skolans ledningsgrupp. Speciallärare och övriga resurspersoner ingår i arbetslagen. Skolan leds av en rektor.

Av skolans redovisning av kunskapsresultat för årskurs 3 avseende läsåret 2012–2013 framgår att 95 procent av eleverna uppnår kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnet svenska och 89 procent i ämnet matematik. I de natur- och samhällsorienterande ämnena har skolan redovisat att samtliga elever uppnått kunskapskraven för godtagbara kunskaper i årskurs 3.

Skolans redovisning av minst godkända kunskapsresultat i samtliga ämnen för årskurs 5 under perioden 2009 till 2011 respektive för årskurs 6 under läsåret 2012–2013 visar att kunskapsresultaten har förbättrats över tid. Vårterminen 2013 nådde samtliga elever i årskurs 6 kunskapskraven för minst godkända resultat i ämnena bild, slöjd och modersmål. 93 procent av eleverna nådde kunskapskraven för minst godkända resultat i ämnena engelska, musik, svenska och i svenska som andraspråk. I övriga ämnen nådde 96 procent av eleverna kunskapskraven för minst godkända resultat.

Kommunens fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och besk-rivs och bedöms i särskilt beslut.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Ärstaskolan visar att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Utgångspunkten för skolans lokala pedagogiska planeringar är mål som återfinns i läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11. Skolan följer upp värdegrundsarbetet och därmed de övergripande målen i läroplanen och arbetar för att fånga upp, utreda och ge särskilt stöd till de elever som är i behov av det.

Rektorn och den pedagogiska personalen är engagerade och har höga förväntningar på eleverna. I skolenheten pågår ett strukturerat och målmedvetet arbete med att få alla elever att nå kunskapskraven med godkända resultat i samtliga ämnen. Rektorn genomför tillsammans med personalen så kallade "målveckor" flera gånger per termin. Arbetslagen ges därmed möjligheter att följa upp och vidta åtgärder utifrån en samlad och gemensam bild av skolans kunskapsresultat på klass-, individ- och skolnivå.

Skolenheten behöver fortsatt även utveckla undervisningen så att samtliga elever ges möjligheter till inflytande över sin utbildning.

Skolinspektionens ingripande

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun en anmärkning.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Alla elever ges inte ett reellt inflytande på arbetssätt och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad och vid varje skolenhet ska det finnas forum för samråd med eleverna. Vidare ska lärarna, enligt läroplanen, svara för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Lärarna vid Årstaskolan utarbetar lokala pedagogiska planeringar, LPP, för de olika ämnenas arbetsområden. Dessa styr sedan undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer. Av tillsynen framkommer stora skillnader mellan arbetslagen vad gäller tilltron till elevernas förmåga att delta i planeringen av undervisningen både vad gäller arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Det finns lärare som ger eleverna ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Dessa lärare utarbetar de pedagogiska planeringarna antingen tillsammans med eleverna eller ser till att det inom den pedagogiska planeringens ram finns utrymme för att ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, innehåll och arbetsformer. I ett av skolans arbetslag finns dock en uttalad uppfattning att yngre elever inte kan ges inflytande över utbildningen. Det innebär att vissa lärare endast i liten grad ger eleverna möjlighet till inflytande över undervisningen och att en stor del av skolans elever därmed inte ges möjlighet att påverka, ta ansvar och vara delaktiga. Deras förmåga till inflytande och att ta ett personligt ansvar för sina studier får därmed inte tillräckliga möjligheter att övas för att öka med ålder och mognad.

Inom ramen för skolans kvalitetsarbete har rektorn identifierat elevernas reella inflytande som ett utvecklingsområde. Rektorn kommer därför att initiera ett utvecklingsarbete som syftar till att utveckla skolans arbetsformer så att alla elever ges möjlighet till ett aktivt inflytande över sin utbildning och därmed förutsättningar att utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Sammanfattningsvis behöver rektorn fortsätta arbetet med att säkerställa att samtliga elever ges möjlighet till ett reellt inflytande över utbildningen.

Författning

1 kap. 10 §, skollagen, 4 kap. 9 §, skollagen
Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar.

Särskilt stöd**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor fattar inte beslut om särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen ska särskilt stöd till elever som huvudregel ges inom den elevgrupp som eleven normalt tillhör. Det särskilda stödet ska beskrivas i ett åtgärdsprogram där det framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärderna ska följas upp och utvärderas kontinuerligt. Om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ges utanför den elevgrupp som eleven normalt tillhör i så kallad särskild undervisningsgrupp. Det avgörande för om åtgärden betraktas som en placering i särskild undervisningsgrupp eller som enskild undervisning handlar om hur långvarig eller hur omfattande placeringen är. Då skolan gör en placering i en särskild undervisningsgrupp ska åtgärden alltid utgå ifrån den enskilda elevens behov, vad gäller ämnen, omfattning och tidsperiod.

Om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från timplan, ämnen och de mål som annars gäller för utbildningen, så kallad anpassad studiegång.

I Ärstaskolan finns elever som är nyanlända till Sverige. Eleverna är placerade i skolans olika klasser men får en stor del av sin undervisning i en så kallad internationell klass, IK-klassen. Syftet med detta är att ge eleverna introduktion och särskilt stöd i svenska språket.

För samtliga elever finns åtgärdsprogram, beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång.

Besluten om särskild undervisningsgrupp innebär placering i IK-klassen där eleverna får undervisning i svenska som andraspråk, matematik, engelska och modersmål. Besluten är lika för samtliga elever och gäller för ett läsår.

Även besluten om anpassad studiegång är lika för samtliga elever och omfattar även de ett helt läsår. Av dessa beslut framgår inte vilka konkreta anpassningar som gjorts i form av avvikelser från timplan, ämnen eller mål som gäller för utbildningen.

Av elevernas åtgärdsprogram framkommer att utredningar av elevernas stödbehov genomförts cirka två månader efter att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång gjorts. Åtgärdsprogrammen är anpassade utifrån varje elevs behov och det framgår att uppföljning ska göras tre månader efter beslut.

Av tillsynen framgår att besluten om särskild undervisningsgrupp inte är utformade utifrån de enskilda elevernas behov och att de omfattar en längre period än de åtgärdsprogram som finns för de enskilda eleverna. Vidare framgår att besluten om anpassad studiegång inte anger de avvikelser från timplan, ämnen eller mål som gjorts för varje elev.

Rektorn måste säkerställa att särskilt stöd till enskilda elever följs upp och utvärderas kontinuerligt för att säkerställa att beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång inte omfattar fler ämnen eller längre tidsperiod än vad som behövs utifrån elevens behov och förutsättningar.

Författning

3 kap. 7, 9 och 11–12 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Helena Boëthius och Lena Stadler och undervisningsråd Ewa Hallberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Boel Johnson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.